

בבית המשפט העליון

מ"ח 7724/05

בפני : כבוד הנשיא א' ברק

המבקש : אליו מאייר

נגד

המשיבה : מדינת ישראל

בקשה למשפט חוזר

בשם המבקש : בעצמו

חקיקה שאוזכרה :

[חוק בתי המשפט \[נוסח משולב\], תשמ"ד-1984 : סע' 31, 31\(א\), 31\(א\)\(2\), 31\(א\)\(4\)](#)[חוק העונשין, תשל"ז-1977 : סע' 25, 29\(ב\), 283\(2\), 415, 418, 420, 440](#)

מיני-רציו :

* בתי-משפט – משפט חוזר – עילות לקיומו

כנגד המבקש ואחיו הוגש כתב אישום. לפי האישום הראשון, התייצב אחיו של המבקש, מטעם שניהם, במשרדי האפוטרופוס לנכסי נפקדים תוך שהוא מציג עצמו כבכיר בשב"כ. בגין אישום זה יוחסו למבקש ואחיו עבירות של קשירת קשר להונות, ניסיון לקבלת דבר במירמה בנסיבות מחמירות והתחזות כעובד ציבור. לפי האישום השני, האחים זיפו מכתב רשמי משירות הביטחון ושלחו אותו לאפוטרופוס. לפי אישום זה יוחסו למבקש ולאחיו עבירות של זיוף מסמך בנסיבות מחמירות, שימוש במסמך מזויף וניסיון לקבלת דבר במירמה בנסיבות מחמירות. האחים הורשעו בעבירות שיוחסו להם, למעט בעבירת קשירת הקשר. על כך ערער המבקש לביהמ"ש המחוזי. המבקש זוכה מהאישום השני ועונשו הופחת. על פסק הדין שניתן הגיש המבקש בר"ע לבימ"ש העליון שנדחתה. מכאן הבקשה לקיום משפט חוזר. טענות המבקש נוגעות לליקויים בפעולת המשטרה; לכך שההרשעה נעשתה תוך הפרת חיסיון עורך דין-לקוח ולכך שקיבל ייצוג משפטי לא הולם לכאורה. המבקש ביקש לצרף שתי ראיות שתומכות לכאורה בבקשתו.

ביהמ"ש העליון, דחה את הבקשה לקיום משפט חוזר ופסק כי:

הסמכות לקיומו של משפט חוזר מוקנית בסעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: החוק). החוק קובע מספר עילות שבהתקיימותן קמה סמכות לנשיא ביהמ"ש העליון להורות על משפט חוזר. המבקש טוען כי הוא זכאי למשפט חוזר סעיפים 31(א)(2) ו-31(א)(4) לחוק.

ביסוד הסמכות לעריכת משפט חוזר עומד איזון בין שני אינטרסים סותרים: הרצון להשגת אמת מול אינטרס סופיות הדיון. מוסד המשפט החוזר מבטא, מחד גיסא, מנגנון דיוני שמאפשר תיקון טעות שנפלה בהרשעת אדם, מתוך הכרה כי המערכת המשפטית אינה חסינה מטעויות. אינטרס זה משקף גם את הגברת אמון הציבור במערכת השפיטה. בד בבד, מבטא המשפט החוזר, מאידך גיסא, גם את חשיבות עיקרון סופיות הדיון המשרת אינטרס חינוכי והרתעתי העומד ביסוד פס"הד הסופי ומבטא את האינטרסים של המתדיינים האחרים בניהול הליך מהיר ויעיל.

נקודת המוצא לדיון בבקשה למשפט חוזר היא, שפסה"ד נשוא הבקשה ניתן כדין ובדין יסודו. משפט חוזר הוא חריג ולא הכללי. על הטוען למשפט חוזר להניח תשתית מוצקה להתקיימותה של אחת העילות שבסעיף 31 לחוק.

העילה השנייה לקיום משפט חוזר שעניינה הצגת ראיות או עובדות חדשות, שונתה ותוקנה בחוק. בעקבות התיקון עילה זו אינה מוגבלת למקרה בו העובדות החדשות או הראיות החדשות לא יכולות היו להיות בידי המבקש או ידועות לו בעת בירור משפטו. המבחן איננו מבחן של זמן אלא של תוכן. ניתן לפגוע בסופיות הדיון כאשר קיימות ראיות או עובדות חדשות העשויות לשנות את תוצאת המשפט, אפילו אין הן ראיות חדשות ואפילו ניתן היה להביאן במשפט.

טיבן של הראיות או העובדות הנדרשות בסעיף 31(א)(2) לחוק הן קבילותן במשפט הפלילי. ראיות או עובדות שאינן קבילות במשפט אינן יכולות להוות בסיס למשפט חוזר. הן אינן יכולות להיות טענות כלליות או סתמיות אלא עליהן להיות מעוגנות בממצאים עובדתיים כלשהם. הן חייבות להקים "מסה קריטית" שיש ביכולתה להטות את הכף.

כן תוקן החוק והוספה עילה נוספת, "עילת סל", לקיום משפט חוזר המנויה בסעיף 31(א)(4), הבאה להרחיב את גרי סמכותו ושיקול דעתו של הדין בבקשה. היא מעניקה לביהמ"ש את היכולת להשקיף ב"מבט על" על ההליך כולו. היא אינה כוללת יסודות מוגדרים, ונועדה לתת מענה לפגם דיוני שורשי שנתגלה בהליך הפלילי המערער את יסודות ההרשעה.

בענייננו פסק ביהמ"ש כי טענתו המרכזית של המבקש נסמכת על הראיה הראשונה שצירופה התבקש, ולפיה טעה ביהמ"ש בקובעו שהאחים פעלו בצוותא. ואולם, ראיה זו אין בכוחה להקים עילה למשפט חוזר לפי סעיף 31(א)(2) לחוק. המבקש לא הצביע על סיבה בגינה הוצגה הראיה בחלוף זמן רב כל כך, ולאחר שמספר ערכאות דנו בענין. גם לגוף הענין חסרה הראיה את ה"משקל הסגולי" הנדרש בסעיף 31 הנ"ל. גם שאר טענות המבקש אינן מקימות עילה למשפט חוזר, מכח סעיף 31(א)(2) או סעיף 31(א)(4) לחוק.

החלטה

1. כנגד המבקש ואחיו הוגש כתב אישום בבית משפט השלום בירושלים, המייחס להם שני אישומים (ת"פ 1352/02). על פי עובדות כתב האישום, קשרו שני האחים קשר (בשנת 1998) להונות את האפוטרופוס לנכסי נפקדים. המבקש פנה לאחד אהרון – בא כוחו של משקיע איטלקי – והציע לו לרכוש, בעבור לקוחו, נכסי מקרקעין הרשומים על שם נפקד. במספר מועדים בשנים 1998-1999, פנו האחים לאפוטרופוס לנכסי נפקדים בבקשה לשחרר את נכסי המקרקעין, תוך שהם מציגים עצמם כמי שרכשו זכויות במקרקעין אלו. השניים הציגו את אחיו של המבקש כבכיר בשירות הביטחון הכללי, וניסו לשכנע את האפוטרופוס כי שחרור הנכסים דרוש למען האינטרסים הביטחוניים של ישראל. לפי האישום הבאשון, התייצב אחיו של המבקש, מטעם שניהם, במשרדי האפוטרופוס תוך שהוא מציג עצמו כבכיר בשירות הביטחון. אישום זה ייחס למבקש, יחד עם אחיו, עבירות של קשירת קשר להונות, ניסיון לקבלת דבר במירמה בנסיבות מחמירות והתחזות כעובד ציבור (עבירות לפי סעיפים 440, 415 סיפא בצירוף עם סעיף 25 וסעיף 283(2) בצירוף עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977; להלן – חוק העונשין). לפי האישום השני, משנדרשו האחים להציג בפני האפוטרופוס מכתב רשמי משירות הביטחון, עשו כן על ידי זיוף מכתב ושליחתו. אישום זה ייחס למבקש ולאחיו עבירות של זיוף מסמך בנסיבות מחמירות, שימוש במסמך מזויף וניסיון לקבלת דבר במירמה בנסיבות מחמירות (עבירות לפי סעיף 418 סיפא, 420 ו-415 סיפא בצירוף עם סעיף 25 לחוק העונשין).

2. בית משפט השלום (השופט ח' לי-רון) הרשיע, ביום 14.7.2004, את האחים בעבירות שיוחסו להם, למעט בעבירת קשירת הקשר, שנמחקה מאוחר יותר מכתב האישום המקורי. החומר הראייתי שעמד בפני בית המשפט כלל, בין השאר, את עדויות האחים, עדותו של אהרון (בא כוח המשקיע האיטלקי) והאפוטרופוס לנכסי נפקדים. עוד עמדו בפני בית המשפט מסמכים שונים הקשורים לפרשה העובדתית. בית המשפט קבע כי עדויותיהם של שני האחרונים מהימנות לחלוטין, בעוד בעדויותיהם של שני האחים "רב הפרוץ על העומד". בית המשפט דחה את גרסתו של המבקש לפיה אמנם הוא היה מעורב בעסקה, והיה עתיד ליהנות מפירותיה, אך הוא מעולם לא הציג את אחיו כאיש שב"כ ולא ידע על מעלליו של האח. בית המשפט פרש בהכרעת דינו את הממצאים העובדתיים הרלוואנטיים על סמך התשתית הראייתית שהונחה בפניו. באשר לאישום הבאשון, נקבע כי נערכה פגישה במשרדו של אהרון, בה נכחו, בין היתר, המבקש, אחיו, אהרון עצמו ואחד לשצינסקי – עורך דין שייצג בזמנו את המבקש. בפגישה זו הוצג אחיו של המבקש כבכיר בשירות הביטחון ונאמר כי הוא יכול לסייע בקידום העסקה. בכך, קיבל בית המשפט את עדותו של אהרון ודחה את עדות המבקש. נקבע, כי גם אם באותה פגישה המבקש לא הציג מפורשות את אחיו כאיש שירות

הביטחון, הרי ברור שהוא הוצג ככזה מתוך מטרה לקדם את ביצוע העיסקה. ובלשונו של בית המשפט:

"בין אם הציג עצמו [האח] באותה פגישה כאיש שב"כ (והמבקש) לא כיהה בידו באותו מעמד (בענין זה) ובין אם [המבקש] הציג את [האח] ככזה, בין אם נעשו הדברים במפורש ובין אם נעשו ברמז, ברור הוא כי באותה פגישה, ובהתרחשויות שבאו אחריה, התייצג [האח] כאיש שב"כ" (פסקה 13 להכרעת הדין).

עוד נקבע, כי לאחר אותה פגישה נחתם הסכם בין המשקיע האיטלקי והמבקש. כן העביר המשקיע האיטלקי למבקש 100,000 דולר במזומן, על חשבון העיסקה. ביחס לאישום השני, נקבע כי האח יצר קשר עם האפוטרופוס וטען כי הוא בכיר בשב"כ ושחרור הנכס נדרש בשל אינטרסים ביטחוניים. האפוטרופוס סירב לשחרר הנכס ללא מסמך רשמי המאשר זאת. לכן, שלח האח מסמך מזויף המאשר לכאורה ששחרור הנכס נדרש על ידי שירות הביטחון. חשדו של האפוטרופוס התעורר והוא פנה למשטרה. על סמך ממצאים עובדתיים אלו נקבע כי המבקש פעל כמבצע בצוותא עם אחיו על מנת לקדם את המזימה העבריינית. המבקש היה שותף מלא ברקיחתה של ההתחזות עקב העניין הכספי הרב שהיה לו בתוצאות העיסקה. השניים פעלו כגוף אחד. בית המשפט גזר על המבקש, ביום 29.12.2004, שישה חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות וכן שישה חודשי מאסר על תנאי.

3. על הכרעת הדין וגזר דינו של בית משפט השלום הגיש המבקש ערעור לבית המשפט המחוזי ([ע"פ 9086/05](#); השופטים צ' סגל, י' נועם, ר' כרמל). בערעור חזר המבקש על התיזה לפיה לא הייתה לו כל מעורבות במעשי ההתחזות של האח. בהמלצת בית המשפט הודיעו הצדדים כי הם מסכימים לזכות את המבקש מהאישום השני (זיוף המסמך) ובהתאם לכך יופחת עונשו ויעמוד על ארבע חודשי עבודות שירות. להסכמה זו ניתן תוקף של פסק דין (ביום 21.3.2005). על פסק דין זה ביקש המבקש רשות לערער בפני בית משפט זה ([רע"פ 7026/05](#)) בבקשתו העלה טענות שונות, שלא עלו בעבר, כגון ייצוג משפטי לקוי בערכאות הקודמות, פגמים בחקירת המשטרה, הפרת חיסיון עורך-דין לקוח מצד אהרון ועוד. הבקשה לרשות ערעור נדחתה (ביום 28.7.2005; השופט א' א' לוי). נקבע, כי המבקש מעלה בעיקר טענות עובדתיות. עוד נקבע, כי המבקש – המנסה להשיג על הסדר טיעון – לא הראה כי נפל בו פגם מהותי. מכאן – הבקשה שלפניי, אותה הגיש המבקש ביום 15.8.2005, יוער, כי בקשה שהגיש המבקש לעיכוב ביצוע העונש עד ההחלטה בבקשה למשפט חוזר, נדחתה על ידי (ביום 9.9.2005).

4. המבקש טוען כי הוא זכאי למשפט חוזר מכוח [סעיף 31\(א\)](#) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט). לשיטתו, עומד הוא בתנאי החלופה השנייה למשפט חוזר, כיוון שברשותו ראיות חדשות העשויות לשנות את תוצאות המשפט. כן טוען המערער לעמידה בתנאי החלופה הרביעית [שבסעיף 31](#), כיוון שבהרשעתו נגרם לו עיוות דין. את טענותיו הרבות של המבקש ניתן לסכם לשלושה ראשים עיקריים. ראשית, טוען המבקש לליקויים בפעולת המשטרה בעניין. הוא טוען, כי המשטרה לא חקרה כראוי את אהרון, וכן, שלא כל תוכן החקירה הובא לידיעתו. עוד מלין המבקש כי המשטרה לא חקרה את כל הנוכחים באותה ישיבה עסקית בה הוצג אחיו של המבקש כבכיר בשירות הביטחון. באי חקירתם של כל הנוכחים בישיבה נגרם לו – כך סבור המבקש – "נזק ראייתי". שנית, טוען המבקש כי ההרשעה נעשתה תוך הפרת חיסיון עורך דין-לקוח. כך, משום שאהרון ייצג גם את המבקש באחד משלבי העיסקה. הראש השלישי לטענות המערער סב על ייצוג משפטי לא הולם לכאורה שקיבל. כך, סניגורו דאז לא ביקש להעיד את כל הנוכחים באותה פגישה. סניגורו לא הצביע על המחדלים בחקירת המשטרה. הוא לא עמד על הפרת החיסיון עורך-דין לקוח. ליקוי חמור במיוחד – כך סבור המבקש – נגרם בעת ההסכמה להסדר הטיעון. בא כוחו דאז לא יידע אותו כראוי על השלכות עסקת הטיעון ואמר לו כי הוא חייב לקבלה.

5. לאחר שהוגשה בקשתו, ביקש המבקש לצרף שתי ראיות שתומכות לכאורה בבקשתו. הראיה הראשונה, שצירופה התבקש ביום 6.9.2005, היא תצהיר של בא כוחו בעת הרלוואנטית, אותו לשצינסקי, שנכח בפגישה במשרדיו של אהרון בה הוצג האח כבכיר בשירות הביטחון. לשצינסקי זה מצהיר כי בפגישה האמורה לא הוצג האח כאיש שירות הביטחון הכללי. ראיה זו – כך סבור המבקש – משמיטה את הקרקע מתחת לעדותו של אהרון, שעליה התבססה הקביעה העובדתית לפיה המבקש הציג את אחיו כאיש שירות הביטחון. הראיה השנייה היא מסמך, שנחתם בספטמבר 1998, בו שוכרים המשקיע האיטלקי והמבקש את שירותיו המשפטיים של אהרון לעניין מימוש הזכויות בנכסי המקרקעין האמורים. מסמך זה מראה – כך סבור המבקש – כי אהרון היה עורך דינו של המבקש. יוער, כי ביום 25.1.2006 ביקש המבקש לצרף לבקשתו הודעה נוספת. על פי הודעה זו, יש באפשרות המבקש להציג ראיה נוספת – עדות של נציג אחר מטעם המשקיע האיטלקי, שנכח אף הוא בפגישה שבמשרדיו של אהרון. עדות זו – כך נטען – מוכיחה כי המבקש לא הציג את אחיו כאיש שירות הביטחון. עוד יצוין, כי המבקש ביקש (ביום 13.11.2005) לטעון בפניי, על פה, באשר לצדקת טענותיו.

6. היועץ המשפטי לממשלה, בחוות דעת שהוגשה (ביום 9.11.2005) על ידי באת כוחו, סבר כי אין מקום לעריכת משפט חוזר למבקש. טענות המבקש, כך נטען, הועלו כבר ברע"פ 7026/05 שנדחה. באשר לראש הראשון של הבקשה, הרי שלא הוסתר דבר הקשור לחקירתו של אהרון. תוכן השאלות שנשאל אהרון ידוע וגלוי. באשר למחדלים הנטענים באי זימון כל העדים לעדות, הרי שהמערער לא הראה כיצד גרסתם של עדים אלו תשנה את תוצאות המשפט. באשר לטענה השנייה, בדבר הפרת חיסיון עורך דין לקוח, הרי שבזמן הפגישה אהרון לא ייצג את המבקש, אלא את המשקיע האיטלקי. ככל שאהרון ייצג גם את המבקש, הרי שעשה כן רק לאחר הפגישה. כמו-כן, בעדותו של אהרון אין הפרה של כללי האתיקה. הוא העיד אודות ביצוע מעשה פלילי שהוא ולקוחו (המשקיע האיטלקי) היו הקורבן לו. מכל מקום, גם אם הופר החיסיון, אין התעלמות מוחלטת בדיעבד מעדותו של בא כוח המשקיע. באשר לראש השלישי של הבקשה, שעניינו בייצוג לא הולם, הרי שטענה זו נטענה בעלמא ואין דבר התומך בה, למעט תצהיר. המבקש לא הסביר כיצד גרם לו הייצוג הלקוי לעיוות דין. למעשה – כך סבורה המשיבה – המבקש חותר תחת הממצא העובדתי שנקבע ומבקש להראות כי לא הציג את אחיו כאיש שירות הביטחון. עם זאת, המשיבה מדגישה כי טענה זו נדונה במישרין על ידי בית משפט השלום. בית המשפט קבע בהכרעת דינו כי המבקש היה שותף להצגתו של אחיו כאיש שירות הביטחון אפילו לא הציג את אחיו במפורש ככזה. עוד מדגישה המשיבה כי המערער מבקש להשיג על הסדר בין הצדדים, שעוגן בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. העלאת השגות כנגד הסדר כאמור – כך סבורה המשיבה – אפשרית רק בנסיבות חריגות ביותר. נסיבות אלו אינן מתקיימות בענייננו.

7. בהתאם להחלטתי מיום 11.1.2006, התייחסה המשיבה – בהודעתה מיום 25.11.2006 – גם לשתי הראיות הנוספות שצירופן התבקש לאחר הגשת הבקשה עצמה. באשר לראיה הראשונה, סבורה המשיבה כי אין לקבל את תצהירו של לשצינסקי כתשתית להרהר אחר קביעות בתי המשפט. חותם התצהיר, לשצינסקי, הוא אדם מבוגר מאוד. התצהיר נחתם כשבע שנים לאחר האירועים הרלוואנטיים. לא הייתה כל מניעה להציג את הראיה בעבר. המבקש לא ביקש לזמן את לשצינסקי כעד הגנה מטעמו כאשר העניין נדון בבית משפט השלום. הוא לא עשה כן גם במסגרת הערעור שהגיש לבית המשפט המחוזי ובבקשה לרשות ערעור שהגיש לבית משפט זה. הוא לא ביקש להחליף את בא כוחו בהליכים הקודמים. מכל מקום, גם לגוף העניין, ראיה זו לא מעידה על עיוות דין המצדיק עריכתו של משפט חוזר. בית משפט השלום השתית את קביעותיו ביחס לאותה פגישה על עדותו של אהרון, אותה קיבל כמהימנה. עדות זו משתלבת היטב עם השתלשלות האירועים לאחר הפגישה ועם ראיות אחרות. טענות דומות מעלה המשיבה כנגד הצגת הראיה השנייה. נטען, כי לא הייתה כל מניעה להציג הראיה עם פתיחת המשפט. ממילא, כפי שפורט לעיל, ראיה זו אינה מעידה על הפרת חיסיון עורך

דין לקוח. היא מעידה על קיומם של יחסי עורך דין-לקוח בין אהרון למבקש, אך רק לאחר קיום אותה ישיבה עסקית במשרדיו של אהרון.

המיתווה הנורמטיבי

8. הסמכות לקיומו של משפט חוזר מוקנית [בסעיף 31 לחוק בתי המשפט](#). חוק זה קובע מספר עילות שבהתקיימותן קמה סמכות לנשיא בית המשפט העליון להורות על משפט חוזר. המבקש טוען כי הוא זכאי למשפט חוזר מכוח החלופה השנייה והרביעית [שבסעיף 31\(א\) לחוק](#):

31. (א) נשיא בית המשפט העליון...רשאי להורות כי בית המשפט...יקיים משפט חוזר בעניין פלילי שנפסק בו סופית, אם ראה כי נתקיים אחד מאלה:

...
(2) הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

...
(4) נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין

ביסוד הסמכות לעריכתו של משפט חוזר – כך נפסק לא פעם – עומד איזון בין שני אינטרסים סותרים, הרצון להשגת אמת למול האינטרס של סופיות הדיון (ראו: [מ"ח 5048/04](#) איזון נ' מדינת ישראל (לא פורסם), פסקה 28; להלן – פרשת איזון). מוסד המשפט החוזר מבטא, מחד גיסא, מנגנון דיוני שמאפשר תיקון טעות שנפלה בהרשעתו של אדם, מתוך הכרה כי המערכת המשפטית, ככל מערכת אחרת, אינה חסינה מטעויות. אינטרס זה, של תיקון טעות דיונית, משקף גם את הגברת אמון הציבור במערכת השפיטה, כמערכת המכילה מנגנון פנימי לתיקון טעויות (ראו למשל: [מ"ח 6148/95 עזריה נ' מדינת ישראל, פ"ד נא\(2\) 334, 354](#) (להלן – פרשת עזריה); [מ"ח 7929/96 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג\(1\) 529, 559](#) (להלן – פרשת קוזלי)). בד בבד, מבטא המשפט החוזר, מאידך גיסא, גם את החשיבות של עיקרון סופיות הדיון. עיקרון זה אינו אך עיקרון טכני המבטא את צרכיהן של מערכות האכיפה והשפיטה. יש לו גם משמעות נורמטיבית. עקרון סופיות הדיון משרת אינטרס חינוכי והרתעתי העומד ביסוד פסק הדין הסופי (שם, שם). הוא מבטא גם את האינטרסים של המתדיינים האחרים בניהול הליך מהיר ויעיל (ראו: פרשת איזון, פסקה 28).

9. האיזון הקבוע [בסעיף 31 לחוק בתי המשפט](#) בין שני אינטרסים אלו, גילוי האמת וסופיות הדיון, אין פירושו כי משפט חוזר הינו ערעור נוסף. "נקודת המוצא

לדיון בבקשה למשפט חוזר היא, שפסק הדין נשוא הבקשה ניתן כדין ובדין יסודו" (מ"ח 4057/02 טובחי נ' מדינת ישראל (לא פורסם)). משפט חוזר הוא החריג ולא הכלל. על הטוען למשפט חוזר להניח תשתית מוצקה להתקיימותה של אחת העילות שבסעיף 31 לחוק בתי המשפט (ראו: מ"ח 6731/96 ברנס נ' מדינת ישראל, פ"ד נא 4) 241, 249; להלן – פרשת ברנס).

10. העילה השנייה לקיום משפט חוזר (סעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט), שעניינה הצגת ראיות או עובדות חדשות, שונתה בעקבות המלצותיה של הוועדה לעניין הרשעה על סמך הודאה בלבד ולעניין העילות למשפט חוזר (להלן – ועדת גולדברג; לתיקון החוק ראו: חוק בתי המשפט (תיקון מס' 22), התשנ"ו-1996). בעקבות התיקון, עילה זו למשפט חוזר אינה מוגבלת למקרה בו העובדות החדשות או הראיות החדשות לא יכולות היו להיות בידי המבקש או ידועות לו בעת בירור משפט. הטעם בבסיס השינוי בחוק נעוץ, בין היתר, במתן מענה למקרים שהתוצאה המרשיעה במשפט נגרמה עקב התרשלותו הברורה של עורך הדין בניהול המשפט (פרשת עזריה, 353; דוח ועדת גולדברג, 55). המבחן, לפי החוק בנוסחו היום, איננו מבחן של זמן (אם הראיה חדשה או ישנה), אלא מבחן של תוכן (שם, שם). אכן, נקודת המוצא הינה סופיות הדיון. ניתן לפגוע בסופיות הדיון כאשר קיימות ראיות או עובדות חדשות העשויות לשנות את תוצאת המשפט, אפילו אין הן ראיות חדשות ואפילו ניתן היה להביאן במשפט (פרשת עזריה, 354).

11. הנה כי כן, הצגת ראיות או עובדות שניתן היה להציגן בעת בירור המשפט אינה חוסמת אפשרות של מתן משפט חוזר. חרף זאת, היא עשויה להסיט את נקודת האיזון המונחת ביסוד הסמכות להעניק משפט חוזר (השוו: מ"ח 10392/02 עמיאל נ' מדינת ישראל פ"ד נו 2) 297, 307-308 (להלן – פרשת עמיאל); מ"ח 4512/99 אייזון נ' מדינת ישראל פ"ד נה 1) 357, 364). הצגת ראיות זמן ניכר לאחר סיום המשפט, באין טעם סביר לאי-הצגתן בעת בירור המשפט, מעלה חשש לאמינותן של הראיות (השוו: פרשת ברנס, 254; מ"ח 11138/03 הורוביץ נ' היועץ המשפטי לממשלה (לא פורסם)). היא מגדילה את משקלו של האינטרס בדבר סופיות הדיון באיזון בינו לבין הצורך בבירור האמת (השוו: מ"ח 7407/00 קזאמל נ' מדינת ישראל (לא פורסם); להלן – פרשת קזאמל).

12. מה טיבן של הראיות או העובדות הנדרשות בסעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט? ראיות או עובדות אלו, הן ראיות או עובדות הקבילות במשפט הפלילי (ראו: "קדמי, על סדר הדין בפלילי – חלק שלישי, 1507 (2003)). ראיות או עובדות שאינן קבילות במשפט – אינן יכולות להוות בסיס למשפט חוזר (פרשת עזריה, 358). הן אינן

יכולות להיות טענות כלליות או סתמיות, חסרות "משקל סגולי" ([מ"ח 6081/04](#) בריגת נ' מדינת ישראל (לא פורסם)). עליהן להיות מעוגנות בממצאים עובדתיים כלשהם (השוו: [מ"ח 1097/99](#) בר נוי נ' מדינת ישראל (לא פורסם)). הן חייבות להקים "מסה קריטית" – אם בכמותן של הראיות והעובדות ואם באמצעות חוזקן היחסי; אם כשלעצמן ואם בהצטרפותן לראיות קודמות – שיש ביכולתה להטות את הכף (ראו: פרשת אייזן, פסקה 32; פרשת עזריה, 355).

13. בנוסף לתיקון החלופה השנייה [שבסעיף 31\(א\) לחוק בתי המשפט](#), התקבלו מסקנותיה של ועדת גולדברג גם לעניין הוספת עילה נוספת, "עילת סל", לקיום משפט חוזר. עילה זו, המנויה [בסעיף 31\(א\)\(4\) לחוק בתי המשפט](#), באה להרחיב את גדרי סמכותו ושיקול דעתו של הדין בבקשה למשפט חוזר. היא מעניקה לבית המשפט את היכולת להשקיף ב"מבט על" על ההליך כולו (פרשת אייזן, פסקה 30). עילת הסל "אינה כוללת יסודות מוגדרים, והיא נועדה לתת מענה לפגם דיוני שורשי שנתגלה בהליך הפלילי, פגם המערער את יסודות ההרשעה" (פרשת עמיאל, 307).

מן הכלל אל הפרט

14. טענתו המרכזית של המבקש נסמכת על הראיה הראשונה שצירופה התבקש. לשיטתו, ראיה זו – תצהירו של לשצינסקי – מוכיחה כי אחיו של המבקש לא הוצג כאיש שירות הביטחון בזמן הישיבה במשרדו של אהרון. מכאן גוזר המבקש כי בית המשפט טעה בקובעו שהאחים פעלו בצוותא. דעתי היא כי ראיה זו אין בכוחה להקים עילה למשפט חוזר, כאמור [בסעיף 31\(א\)\(2\) לחוק בתי המשפט](#). ראיה זו נערכה והוצגה לראשונה בספטמבר 2005. היא מתייחסת לאירועים שקרו בשנת 1998. המבקש לא הצביע על סיבה בגינה הוצגה הראיה בחלוף זמן רב כל כך, ולאחר שמספר ערכאות דנו בעניין (השוו: פרשת קזאמל). גם לגוף העניין סבורני שראיה זו חסרה את ה"משקל הסגולי" הנדרש [בסעיף 31\(א\)\(2\) לחוק בתי המשפט](#). אמת, ראיה זו עומדת, על פניה, בסתירה לעדותו של אהרון אותה מצא בית המשפט כמהימנה. עם זאת, קביעת בית המשפט כי האחים היו מבצעים בצוותא אינה מושתתת אך על עדותו של אהרון בדבר אותה פגישה במשרדיו. היא עולה מראיות אחרות, הנוגעות למה שאירע לאחר אותה ישיבה, המצביעות על שיתוף פעולה עברייני בין האחים. היא עולה גם משאר נסיבות העניין והשתלשלות העניינים. נמצא, כי אין בכוחה של ראיה זו להקים את העילה השנייה לקיום משפט חוזר.

15. גם שאר טענותיו של המבקש אינן מקימות עילה למשפט חוזר, לא מכוח [סעיף 31\(א\)\(2\)](#) ולא מכוח [סעיף 31\(א\)\(4\) לחוק בתי המשפט](#). ראשית, טוען המערער כי

המשטרה התרשלה בחקירתה, למשל על ידי אי-חקירת כל המשתתפים בישיבה העסקית. מבלי לחוות דעה על טיב פעולת המשטרה, הרי שגם לו הייתה נערכת חקירה של כל המשתתפים בישיבה, אין בכך בהכרח כדי להצביע על חפותו של המבקש. אפשר שחקירה כזו הייתה מחזקת את אשמתו של המבקש. אפשר שלא. מכל מקום, אין בכך כדי להקים עילה למשפט חוזר מכוח [סעיף 31\(א\)\(2\) לחוק בתי המשפט](#). יוער, כי היה באפשרותו של המבקש עצמו להעיד את הנוכחים באותו ישיבה. גם הטענה השנייה של המבקש, לפיה עדותו של אהרון ניתנה תוך הפרת חיסיון עורך דין-לקוח, אינה מקימה בנסיבות העניין עילה למשפט חוזר. ספק רב אם התקיימו יחסי עורך דין-לקוח בין אהרון לבין המבקש בעת הישיבה העסקית. זאת ועוד: עדותו של אהרון מתארת את שהתרחש באותה פגישה עסקית, בה השתתפו אנשים רבים מלבדם. בנסיבות אלו, תוכנה של העדות אינו מקים חיסיון עורך דין-לקוח (השוו: י' קדמי, על הראיות – חלק שני 943-944 (2003)). עניינו של הראש השלישי לבקשה בכשלים בייצוגו של המבקש בערכאות הקודמות. אכן, כשל בייצוג עשוי להוות עילה למשפט חוזר במסגרת [סעיף 31\(א\)\(4\) לחוק בתי המשפט](#), בו נדרש נשיא בית המשפט לבחון את עריכתו של משפט חוזר ב"מבט על" (ראו: פרשת קוזלי, 564-565). אך בענייננו טענות אלה אינן מקימות תשתית לקיום משפט חוזר. טענות אלה מבססות עצמן, בעיקרן, על אי העדת המשתתפים בישיבה העסקית ועל ההסבר הלקוי שניתן למבקש עת הסכים להסדר הטיעון בבית המשפט המחוזי. אין בטענות הללו כדי להצביע על התרשלותו של בא כוח המבקש בהליכים הקודמים. אפשר, ואופן ניהול המשפט בעבר נבע מטעמים טקטיים או אחרים (השוו: [מ"ח 2478/99 סביחי נ' מדינת ישראל פ"ד נד\(2\) 642, 669-670](#)). נמצא, שהמבקש לא הראה כי טענותיו באשר לכשל בייצוג מקימות, כשלעצמן או בצירוף הטענות האחרות, את החשש הממשי לעיוות דין הנדרש [בסעיף 31\(א\)\(4\) לחוק בתי המשפט](#). סוף דבר: הטענות אותן הציג המבקש אינן מטות את הכף לעבר מתן משפט חוזר. בשולי הדברים יצוין, כי יש טעם לפגם באופן ניהול ההליך בידי המבקש בערכאה זו. המבקש לא הציג את כל טענותיו יחד עם בקשתו למשפט חוזר. תחת זאת, הוא בחר להציג את טיעונו וראיותיו "לשיעורין", במועדים שונים לאחר הגשת הבקשה ושליחתה למשיבה. אופן ניהול זה היקשה על ברור עניינו של המבקש בידי המשיבה ובידי בית המשפט.

אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ג' שבט, תשס"ו (01.02.06).

אהרן ברק 54678313-7724/05

ה נ ש י א

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 05077240_A07.doc
מרכז מידע, טל' 02-6593666 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן